285579 - Mahremliğin oluştuğu emzirmenin şartları

Soru

Bir yıl üç aylık bir çocuğum var ve toplumumuzda bir yaşına bastığında çocuğun normal yiyeceğe geçtiği doğaldır, bu yüzden şu anda hem normal yiyeceklere hem de emzirmeye dayalı bir beslenme tarzına sahiptir. Kardeşim yakın zamanda bir kız çocuğu doğurdu ve eşi, sütkardeş olmaları için çocuğumu ve kızıyla emzirmek istiyor. Ancak duyduğuma göre sütkardeş olması için, çocuğun yaşının iki yaşından küçük olması ve beslenmesinin sadece sütten olması gerekiyor. Oğlum düzenli olarak süt emmediği halde sütkardeş olabilir mi? Bu konuda Hanbeli mezhebindeki şer'i hüküm nedir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Emzirme yoluyla mahremiyetin olması için aşağıdaki şartlar sağlanması gerekir:

Birinci şart: Beş emzirme veya daha fazlası olmalıdır, daha az olmamalıdır ve bu, İmam Ahmed'in mezhebinde de böyledir.

İbn Kudame -rahimehullah- şöyle dedi: "Ebû'l-Kasım rahimehullah dedi ki: 'Mahremiyeti belirlemek için beş emzirme veya daha fazlası olmalıdır.'"

Bu meselede iki husus vardır: Birincisi, mahremiyetin belirlenmesi için beş emzirme veya daha fazlasının olması gerekir. Bu, mezhebin sahih görüşüdür. Bu; Aişe, İbn Mesud, İbn Zübeyr, Ata ve Tavus'tan rivayet edilmiştir. Ayrıca Şafi mezhebinin de görüşüdür... 'Muğni/11-310'

Bunun delili Müslim'in rivayet ettiği bir hadise dayanmaktadır. "Aişe r.a şöyle dedi: Bilinen on emzirmeyle evlenmenin haram olacağı (konusundaki ayet), Kuran kapsamında inzal olunanlar arasındaydı. Sonra bu, bilinen beş emzirme ile (evlenmenin haram olacağını bildiren) ayetle

neshedildi. Onlar Kuran içinde okunmaktayken Resulullah (s.a.v), vefat etti.” ‘Müslim (1452)

İmam Nevevi Rahimehullah şöyle dedi:

Hadisin manası şu şekildedir: Beş emzirmeyle haram olma hükmü çok geç bir dönemde inmiştir. Hatta o kadar geç bir dönemde inmiştir ki Resulullah (s.a.v) vefat ettiğinde dahi insanlar beş emzirme hükmünü okuyor ve Kuran’dan bir ayet zannediyorlardı. Bunun nedeni ise hükmün nesh olunması onlara ulaşmamasıydı. Daha sonra nesh hükmü kendilerine ulaşınca bundan döndüler ve Kurandan bir ayet olmadığına dair icma ettiler.

Nesh ise üç türlüdür:

1-Hükmün ve lafzın beraber nesh edilmesi. 10 emzirme hükmünde olduğu gibi.

2-Sadece lafzının nesh edildiği hükümler. Tıpkı 5 emzirme hükmünün lafzının nesh edilmesi gibi… ‘Şerhu Sahihi Müslim /10-29’

Tek emzirmenin kriteri; emzirme yapıldığı sırada çocuğun kendi isteğiyle memeyi bırakıncaya kadar süt emmesidir.

İbn Kayyım-rahimehullah- şöyle demiştir: "Bir emzirme diğer emzirmeden nasıl ayrılır ve bir emzirmenin sınırı nedir? Diye sorulursa;

Cevaben şöyle denir: “Rad'e” fa’le vezninde olup bir kere anlamına gelir. yani bir emzirmedir. Aynı şekilde Arap dilinde “Darbe, Celse, ekle” gibi sözcükleri eylemin bir kere yapıldığını ifade eder. dolayısıyla çocuk memeyi ağzına alıp süt emer ve iradesiyle bırakırsa bir emzirme gerçekleşir. Çünkü şer-i hüküm bu konuda mutlak olarak gelmiştir ve bu hüküm örfe göre değerlendirilir. Şayet çocuk nefes almak veya hafif bir dinlenmek veya dikkati dağıldığı için ara verip tekrar dönerse; bu, tek bir emzirme olmasını değiştirmez. Tıpkı bir yemekten bir ısırık alındığında ve hemen sonra geri dönüldüğünde tekrar yemeğini tamamlaması tek bir yemek yemiş sayıldığı gibi.

İmam Ahmed’in mezhebine gelecek olursak; el Muğni eserinde şöyle geçmektedir: açık bir şekilde memeyi iradesiyle bırakır ve tekrar dönerse ikinci emzirme sayılır.

Eğer ki süt emme nefes darlığından, bir göğüsten diğerine geçmek veya dikkatini dağıtan bir şeyden dolayı kesilirse veya emziren kadın emzirmeyi keserse; duruma bakılır. Şayet çabuk dönmezse, bu bir emzirme olur, ancak hemen geri dönerse bu halde iki durum vardır: Birincisi, ilk emzirme bir emzirmedir ve geri dönerse, bu başka bir emzirme olur. Bu, Ebu Bekir'in görüşüdür ve İmam Ahmed'in mezhebindeki rivayetinde açıkça görülmektedir, Ahmed şöyle demiştir: "Bebek süt emerken nefes darlığı yaşarsa, nefes alması veya dinlenmesi için göğüsten çekilir ve dönerse bir emzirme sayılır."

İbn Kudame şöyle dedi: "İlk emzirmede geri dönmezse bile, bu bir emzirme olur, geri dönerse, iradesiyle kestiği için bu bir emzirmedir...

İmam Ahmed'in kelamı şu iki yönde değerlendirilir: Birincisi, İbn Kudame'nin bahsettiği ve "bu bir emzirmedir" demesi ikinci emzirmeye kast eder. ikincisi, toplamın bir emzirme olduğu ve "bu bir emzirmedir" demesi, bu daha yaygın olanıdır. Çünkü nefes almak veya dinlenmek için kesilmesi, bir emzirme olarak kabul edildiğine dair delil getirmiştir. Bilindiği gibi, ikincisinin birinci emzirmeyle bir kere sayılması delil açısından daha doğrudur. ikincinin bağımsız bir emzirme olduğu hususunda düşündürücüdür." 'Zadul Mead/5-511-513'

Dikkat etmemiz gereken şey; tedbir açısından ihtilaftan çıkmak için her emzirmeyi bir oturuşta olması ve her oturuş diğerinden bağımsız olmasını sağlamanızdır.

İbn Useymin-rahimehullaha- şöyle soruldu:

"(evliliği) Haram kılan emzirme nedir? Göğsü Emme midir? Yani bebek beş defa emerse aynı nefeste olsa bile, haramlık hükmü sabit olur mu? Şayet çocuk annesinin göğsünü emdikten sonra bırakıp, nefes alması ve sonra tekrar devam etmesi bir emme sayılır mı? Ya da emzirme öğün gibi midir, yani her bir emzirme birbirinden ayrı olur ve aynı yerde olmaması mı lazımdır?

Cevap: Bu konuda alimler üç farklı görüş belirtmişlerdir, ancak tercih edilen görüş ise şeyhimiz Abdurrahman bin Sa'di rahimehullah'ın seçimidir. Sebebi ise, bizler bir kadının mahrem olmasını ancak ve ancak tevile açık olmayan kat-i deliller yoluyla yapabiliriz. Tercih edilen bu görüş ise bu kabilden olduğundan ötürüdür. dolayısıyla, eğer çocuk dört defa süt emer ve her birinde beş kez

nefes almışsa, tercih edilen görüşe göre haramlık sabit olmaz, çünkü her biri diğerinden bağımsız olmalıdır." "Şerhul Mumti" (12/114) 'den alınmadır.

İkinci şart:

Emzirme, çocuğun süt ile beslendiği zamanda olmalıdır. Bu da çocuk iki yıla basınca mı yoksa sütten kesilmesiyle mi olur? Alimler bu konuda iki görüş bildirmiştir:

İmam Ahmed'in mezhebi ise iki tam yılı esas almaktadır.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Emzirmeyi tamamlamak isteyenler için- anneler çocuklarını i-Emzirmeyi tamamlamak isteyenler için- anneler çocuklarını iki tam yıl emzirirler" Bakara (233).

İmam Kurtubi rahimehullah şöyle der:

"İmam Malik, ona tabi olanlar ve alimlerin birçoğu, bu ayetten şunu anlamışlardır:, akrabalık ilişkisini oluştaran ve mahremiyet kazandıran emzirme, iki yıl süre zarfından olan emzirmedir. Çünkü iki tam yılın sonunda emzirme tamamlanmış olur, ve iki tam yılın sonrasında emzirmenin muteber hükmü olmaz. Ayrıca İmam Zühri, Kâtâde, Şu'be, Süfyân es-Sevrî, Evzâî, Şafiî, Ahmed, İshak, Ebû Yusuf, Muhammed, Ebû Tûr ve diğerleri de bu görüştedir." "Kurtubi' Tefsiri" (4/109)

Hz. Aişe (r.anha) anlatıyor:
“Yanımda oturan bir adam olduğu halde Resulullah (a.s.m) odama girdi. Bu durum ona çok ağır geldi ve öfkesini yüzünden okudum. Bunun üzerine: 'Ya Resulallah! Bu benim süt kardeşimdir.' dedim. O da 'Siz kadınlar süt kardeşlerinizi iyi araştırın! Çünkü süt kardeşliği, açlıktan dolayı hasıl olur!' buyurdu." diye buyurdu. (Buhari 5102, Muslim 1455)

Hafız İbn Hacer derki:

Hadisin anlamı şudur: oluşan emzirmenin mahiyetini iyi düşünün! Bu emzirme, şartlarına uygun gerçek bir süt emzirme midir? Yani emzirme zamanında mı gerçekleşmiş ve yeteri kadar emzirme olmuş mudur? Çünkü emzirmenin hükümleri, şartların gerçekleşmesiyle vuku bulur...

(Açlıktan dolayı emzirme) Kavline gelecek olursak açıklaması: Yani haramın tespit edildiği süt emzirmesi, çocuğun açlığını giderdiği miktarladır; çünkü çocuk sütle doyduğunda mahremiyet geçerli olur ve halvette artık mümkün olur. Çünkü kadın sütüyle karnı doyan bir çocuk bu süt sayesinde vücudu gelişir ve süt emen kadının evlatlarıyla birlikte mahremiyeti paylaşır." "Fethu'l-Bari" (9 / 148)

El-Kurtubi Rahimehullah derki: (Süt emzirme, açlığı gideren şekliyle olur)" Yani Resulullah (s.a.v), bunu genel bir kural olarak belirlemiştir. Yani süt emzirme sayesinde mahremlik sıfatı sadece süt ile beslendiği ve açlık ihtiyacını giderdiği dönemde olur bu da genellikle iki yıldır. " "El-Mufhim" (4 / 188) sonuçlandı.

Şeyh İbn Useymin-rahimehullah-derki:

"İkinci şart: Emzirme zamanını, çocuğun süt ile beslendiği zamana denk gelmesi gerekir. Peki bu, yaygın olan duruma mı yoksa var vuku bulan duruma göre mi değerlendirilir?

Bu konuda alimlerin iki görüşü vardır:

İlk görüş: Yaygın olan uygulamaya göre değerlendirilir. bu da iki yıldır. Bu durumda, emzirme iki yaşından sonra gerçekleşirse, hiçbir hükmü olmaz. Çocuk ister sütten kesilsin ister kesilmesin fark etmez. Ancak bundan önce gerçekleşirse, haramlık hükmü vukuu bulur. Aynı şekilde ister sütten kesilmiş olsun veya olmasın fark etmez. muteber olan iki yıl içerisinde olmasıdır.

Bu, İmam Ahmed'in mezhebinde meşhurdur. Onlar, bu görüşlerini şu ayetle delil olarak gösterirler: ‘Emzirmeyi tamamlamak isteyenler için- anneler çocuklarını -Emzirmeyi tamamlamak isteyenler için- anneler çocuklarını iki tam yıl emzirirler ' (Bakara 233) ve buna dayanarak şöyle demişlerdir: Muhakkak ki belirlenen bu süre bizlerin herhangi bir süre tayin etmemizden daha doğrudur. İki yıl olması hesaplanabilir ince bir kriterdir.

Sütten kesilmesinden sonra süt emmenin vücudun gelişmesine herhangi bir etkisi yoktur dolayısıyla sütten kesilmiş on sekiz aylık bir çocuğu veyahut dört yaşında bile olsa süt emen çocuğu emzirme arasında herhangi bir fark yoktur. Çünkü bu emzirme ona fayda sağlamaz ve

büyümesine katkıda bulunmaz. Bu görüş, peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in hadisiyle desteklenir: "**emzirme bağırsakları çatlatan ve henüz sütten kesilmemiş olanlar içindir.** "Buradaki nefiy etkinin inkarıdır vakıanın (ikinci seneden sonra süt içme) inkarı değildir. Çünkü bundan sonra da emzirme olabilir, o halde mana şu şekilde olmaktadır: muteber hükme tabi olan emzirme, ancak süt kesme öncesi ve bağırsakları çatlatan şekliyle geçerlidir.

Bu, anlam bakımından tercih edilendir. Diğeri ise kriter ve kural açısından daha tercihlidir ‘Şerhul Mumti/12-114-115’

Sonuç olarak, her iki görüşte de çocuğunuza yapılan emzirme etkili olup hükmü geçerlidir. Çünkü çocuğunuz hala iki yaşın altında olup ve hâlâ sütten henüz kesilmemiştir, çünkü sütten kesilme çocuğu emzirmeden tamamen kesmek anlamına gelir. Tıpkı ‘Mu’cemul Vasit’ 695. Sayfasında geçtiği gibi’

Bu, çocuğun yalnızca süt ile beslenmesi gerektiği anlamına gelmez, çünkü çocuk süt ile beslenmeye devam ediyorsa ve emzirme tamamen kesilmemişse, emzirme ile mahremiyet gerçekleşir.

Bunun yanında, çocuğun aynı zamanda katı gıdalarla da besleniyor olması hükme tesiri yoktur, çünkü bir yaşını geçmiş bir çocuğun katı gıdalarla beslenmesi yaygın ve bilinen bir durumdur.

İmam Ahmed'in mezhebine göre bu yaşta emzirme, şüphesiz şartlarına uygun olup mahremiyet gerçekleşir.

En iyisini Allah bilir.